

Βιβλιο - φιλικά

Κριτική

Οι άφθες και οι τρύπες

Το τέταρτο πεζογραφικό έργο της Κωνσταντίας Σωτηρίου είναι το μυθιστόρημα «Brandy Sour» που, κάλλιστα, θα μπορούσε να διαβαστεί σαν συλλογή διηγημάτων, μιας και οι συνδέσεις ανάμεσα στις αφηγήσεις είναι χαλαρές, οι οποίες όμως, λέξη τη λέξη, εξιστόρηση την εξιστόρηση, δημιουργούν το ενιαίο όλον

Της
**ΕΥΓΕΝΙΑΣ
ΜΠΟΓΙΑΝΟΥ**

Ενας περιζήτητος Εβραίος αρχιτέκτονας είναι αυτός που σχεδιάζει το Μεγάλο Ξενοδοχείο, συνώνυμο της πολυτέλειας, αυτό που βρίσκεται στο κέντρο της χώρας, το Παλάτι της Αθήρας στη Λευκωσία, το Αθήρα Πάλας. «Το ξενοδοχείο έχει τρεις ορόφους, ενενήντα τρία δωμάτια με δικό τους μπάνιο και τηλεφώνω, τραπεζαρία, αίθουσα χορού και 1.350 λαμπτήρες που το κάνουν να λάμπει. Από μακριά, οι οξυκόρυφες αψίδες στο προσώο της εισόδου και στην πρόσοψη, μαζί με τα ψηλά παράθυρα, μοιάζουν με λουλουδία λεβάντια». Και είναι αυτό ακριβώς το ξενοδοχείο, με την αίγλη, τη λάμψη, τις φθορές και εντέλει την παρακμή του -η αντανάκλαση της Ιστορίας μιας ολόκληρης χώρας-, που πρωταγωνιστεί στο τέταρτο πεζογραφικό έργο της Κωνσταντίας Σωτηρίου, το μυθιστόρημα «Brandy Sour». Μυθιστόρημα που, κάλλιστα, θα μπορούσε να διαβαστεί σαν συλλογή διηγημάτων, μιας και οι συνδέσεις ανάμεσα στις αφηγήσεις είναι χαλαρές, οι οποίες όμως, λέξη τη λέξη, εξιστόρηση την εξιστόρηση, δημιουργούν το ενιαίο όλον.

Το καθένα από τα 22 κεφάλαια του βιβλίου αναφέρεται σε κάποιο πρόσωπο που, με κάποιο τρόπο, συνδέεται με το ξενοδοχείο. Πρόσωπα σημαντικά ή ασήμαντα, επώνυμα ή ανώνυμα. Ο βα-

σιλιάς, ο Εβραίος αρχιτέκτονας, η καμαριέρα, ο αντάρτης, ο ποιητής, ο θυρωρός, ο φωτογράφος, η καθαρίστρια, ο χτίστης, οι Οπέδες. Αλλά και το ίδιο το ξενοδοχείο -ή, μάλλον, κυρίως αυτό- μοιάζει να είναι ζωντανός οργανισμός, να έχει υπόσταση προσώπου. Μια υποβλητική ύπαρξη που κυριαρχεί και υπερισχύει, η οποία ρίχνει διαρκώς τη σκιά της πάνω στην πόλη και στους ανθρώπους της, επιπρεάζοντας τις ζωές τους.

Σε ένα από τα ωραιότερα κεφάλαια του βιβλίου, ο μετρ, που «το ξενοδοχείο είναι σαν παιδί του», όταν πέφτουν οι πρώτοι πυροβολισμοί και αρχίζει ο πόλεμος, νιώθει αυτά τα χτυπήματα πάνω στο δικό του κορμί. «Την ώρα που γίνονται οι μάχες και οι σφαίρες χτυπούν ανελέητα το ξενοδοχείο, νιώθει πως τα όπλα χτυπούν το δικό του κορμί. Δεν θα συνέλθει ποτέ από τα χτυπήματα των όλων». Τα χτυπήματα των όλων στην καρδιά του ξενοδοχείου, στην καρδιά της χώρας. Το τραύμα και η μνήμη. Οι μικρές ιστορίες των ανθρώπων, οι συνήθειες, τα όνειρα και οι διαψεύσεις τους. Και η Ιστορία, γραμμένη θαρρείς πάνω στα σώματα των ηρώων. Η Ιστορία που διαποτίζει τις αναμνήσεις τους, τις σφυρηλατημένες και από διηγήσεις άλλων, που διαμορφώνει την παροντική θέαση του κόσμου τους, που

διαμορφώνει ψυχισμούς έμπλεους συναισθημάτων, αλλά και ερωτήσεων.

Η Σωτηρίου, γεννημένη το 1975, δεν έζησε η ίδια τον πόλεμο. Βίωσε όμως τον διχασμό. Αναζητά σε όλα τα κείμενά της αυτές τις απαντήσεις. Αντιπρόκειται μέσω της μνήμης. Και μέσω της γραφής. Χωρίς ούτε στιγμή να πέφτει στην παγίδα της καταγγελίας, δίχως εξωραϊσμούς, δίχως βαρύγδουπες εκφράσεις και δίχως μελοδραματισμό, γραφεί με έναν πολύ ζεστό, άμεσο και ανθρώπινο τρόπο για τα δεινά της χώρας της. Για την πολυπολιτισμότητα, την αμφισβήτηση, τη διχοτόμηση, την προσφυγιά. Επιμένει σε όσα πονούν, επαναλαμβάνοντας μέσα στο κείμενο φράσεις κλειδιά. Αλλά και η φρίκη, μέσω της αισθαντικότητας, γίνεται ακόμη πιο απτή. Κάθε κεφάλαιο κλείνει με την παράθεση της συνταγής ενός ποτού.

Το brandy sour το δημιουργεί ένας μπάρμαν τη δεκαετία του '40 για τον βασιλιά της Αιγύπτου Φαρούκ. Αλλά υπάρχουν κι άλλα ποτά όχι τόσο διάσημα, πιο «ταπεινά». Τοάι λεβάντια για τον Εβραίο αρχιτέκτονα, αφρόζα για τη δεοποινίδα, τοάι γιασεμί για τον ποιητή, ζιβανία για τον αρχιεπίσκοπο, σουμάδα, μπίρα, αγίασμα, έψημα για τον αγχωμένο Χασάν που το στόμα του γομίζει άφθες, όπως τρύπες έχουν γεμίσει

οι τοίχοι του Μεγάλου Ξενοδοχείου, «μικρές τρύπες που μπορεί να σε τσάκισουν στον πόνο». Το κτήριο μιλά στον Χασάν και η Σωτηρίου μιλά στην καρδιά του αναγνώστη.

Οι συνταγές, με τις μικρές ποιητικές φράσεις τους, επιτείνουν τη μελαγχολία για όλα τα οριστικά χαμένα. Έτσι κι αλλιώς, ο γρύπας που είναι σκαλισμένος στην είσοδο του Μεγάλου Ξενοδοχείου δεν θα μπορούσε να το σώσει ούτε από τις σφαίρες ούτε από τη σήψη ούτε από την παρακμή. «Οι παλιοί λένε πως όλοι οι γρύπες είναι σπουδαίοι φύλακες, κάνουν καλά τη δουλειά τους, προσέχουν με σπουδή τα παλάτια, αλλά κάποτε, σπάνια, μπορεί να αποτύχουν, κι αυτό θα τους κάνει να κλάψουν. Ο γρύπας δακρύζει. Ακόμα και αν είναι από πέτρα ή μάρμαρο, ο γρύπας θα κλάψει αν δεν μπορέσει να κάνει τη δουλειά του καλά». Ο γρύπας δακρύζει, η Ιστορία επιβάλλει τους δικούς της νόμους. Όμως η Σωτηρίου δεν γράφει Ιστορία, δεν γράφει ιστορικό μυθιστόρημα, πατάει πάνω στην Ιστορία για να γράψει, με ευρηματικό τρόπο, λογοτεχνία. Μια λογοτεχνία που πατάει πάνω σε ένα σύνορο, σε ένα οδόφραγμα, σε μια Πράσινη γραμμή. Μια λογοτεχνία που δεν παύει ποτέ να εξερευνά το τραύμα.

● INFO

Κωνσταντία Σωτηρίου, «Brandy Sour» Εκδ. Πατάκη Σελίδες 144. Τιμή: 9,90 ευρώ